

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gl. 50 kr., za pol leta 1 gl. 30 kr., za četrlet 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelju v tiskarni sv. Cirila, koroško ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobje se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Zmernost ali srčnost?

(Dopis od Savinje.)

Ob znanih dogodkih na Dunaju, ki so bili povod burnim sejam v državnem zboru, je minister Ledebur govoril o zmernosti, ter to čednost priporočal poslancem kot vodilo. Ministri somišljeniki kakor tudi liberalci so ta govor visoko hvalili in povsem odobraval. Tudi ministerski predsednik je za svojim tovarišem poudarjal, da zmerno postopanje se bolj strinja z duhom krščanske vere. Res, zmernost je vsega priporočevanja vredna čednost, ali naš krščanski nauk pozna poleg zmernosti še drugo poglavitno čednost, kateri se pravi srčnost.

Čednosti, da so prave, morajo združene biti. Ni zmernost prava čednost brez srčnosti in ni srčnost prava čednost brez zmernosti. Zatorej enostransko priporočanje in naglašanje krščanske zmernosti se nikakor ne strinja z duhom naše sv. vere. Tak nauk je škodljiv in poguben. Priča nam je ravno naša država. V Avstriji imamo ogromno večino katoliški kristijani, a v svoji »avstrijski zmernosti« smó zgubili ves upliv nasproti sovražnikom naše vere. Srčnost, s katero so nasprotniki zastopali in širili svoja načela, je izpodrinila naša načela, to pa le zato, ker je manjkalo avstrijskim katolikom srčnosti, da bi bili srčno spoznavali in branili svoja načela.

Sicer pa ni naš namen pisati o tem, marveč posegli smo nazaj na tisti tako hvaljeni in odobrovani govor zato, ker nam je ta čas prišel dvom, da ministri kakor poslanci sami nimajo morda tiste čednosti, katero drugim priporočajo. Nismo se varali. Lahko je lepo govoriti o zmernosti, a zmeren biti to je kaj drugega. Ko smo brali tedanja poročila iz drž. zbora, spomnili smo se pri govoru grofa Ledeburja zgodbe o potrpežljivem Jobu. Bog je hvalil njegovo čednost. Satan pa odgovori: »Ali se mar Job zastonj Boga boji? Delo njegovih rok si blagoslovil in posestvo v deželi se mu je naraslo. Stegni pa le malo svojo roko in vzami mu vse, kar ima, videl boš: v obličje te bo klel«. Job je dobro prestal poskušnjo v svoji čednosti. Kako pa grofa Ledebur in Badeni in njuni tovariši in zavezniki?

Grof Taaffe je stegnil svojo roko ter hotel nekoliko veleposestnikom in liberalcem odvzeti volilne pravice, — a kakor bi jih bila kača pičila, so skočili kviško vodje treh velikih strank, ter se spodbili Taaffeju ministerski prestol in pokopali njegov predlog o preosnovi volilne pravice. Zatorej nismo mogli prav verjeti, da imajo sedaj že lepo čednost zmernosti, tisti vsi, kateri so jo drugim priporočali. Da se nismo motili, kaže Badenijeva volilna preosnova.

Po desedanji volilni postavi je prišel izmed veleposestnikov na 63, po mestih na 2918, na deželi pa

na 10,592 volilcev po eden poslanec. Tako ostane tudi še naprej. Da ostane isto krivično razmerje, pa priča, da znajo zastopniki veleposestva in liberalcev sicer o zmernosti lepo govoriti, a ne znajo zmerni biti. Dosedaj smo imeli tri volilne razrede. V I. razredu so volili veleposestniki, v II. meščani in nekateri tržani, v III. pa kmečke občine. Po novem načrtu bo tem trem razredu pridjan nov »splošni volilni razred«. V tem razredu bo volilo 5 milijonov volilcev 72 poslancev, a 5000 veleposestnikov voli 85 in vsa mesta 118 poslancev. Kaj ne, to je zopet lepo po zmernosti razdeljeno?

Za nas Slovence je volilna pravica še posebno krivično obrnjena. Že po stari postavi bi nam šlo po številu volilcev več poslancev. A ne le da to krivično razmerje v starih treh razredih tudi po novem predlogu ostane, dela se nam v novem splošnem volilnem razredu ista krivica. Na Kranjskem n. pr. bo prišel eden poslanec na 108.000 volilcev, v Galiciji pa najvišje na 93.000, v Trstu celo na 33.000.

Tako je pač razvidno, da je v našem državnem zboru že samo gledé volilne pravice mnogim poslancem treba bolj srčnosti kakor zmernosti, da se ta važna pravica državljanov, če ne enako, pa vsaj pravično razdeli. Isto velja tudi še v marsikaterih drugih zadevah. In tako postopanje se strinja tudi z duhom naše vere. »Zakaj Bog nam ni dal duha strahu, ampak moči.« (II. Tim 1, 7).

Jugoslovansko šolstvo.

(Govor g. državnega poslanca dr. Gregoreca v državnem zboru dne 17. februarja 1896.)

Visoka zbornica! Ako je resnično, da narod v politiki le toliko velja, kolikor zna in kolikor omike ima, tedaj mora biti za vsakega narodnega zastopnika posvetovanje o bogočastnem in naučnem poglavju največjega pomena. Vsak izmed osem različnih narodov v tostranski državni polovici ima v tem oziru svoje posebne želje in potrebe ter želi, da jih v tej visoki zbornici izve vlada in njeni zastopniki. Jaz izpolnim to častno nalogo za svoje jugoslovanske rojake.

Pred vsem prosim visoko zbornico, naj vsprejme one sklenjene predloge proračunskega odseka, ki se tičejo ureditve plač katoliških duhovnikov. V priporočilo naj navedem le dva slučaja. Priden in učen katoliški duhovnik, sin ubogih starišev, je neprenehoma skoraj 24 let deloval v pastirstvu. Bil je posebno kot katehet zelo priljubljen, toda služil je kot kaplan v zelo revnih župnijah in si tako ni mogel ničesar prihraniti, in res ni imel nobenega premoženja, ko je moral vsled trajne živčne